

Szerkesztőség és kiadó hivatal
 Pac. SIMCIFY-ház a város-
 házában
 HIRDETMÉNYEK.
 Hirdetési díjak és a hirdetés körüli panaszok
 valamint a lap sz. lemezi részét illető
 minden közleményre ide intézendők
 Hirdetési díjak csak ismert kezdők
 fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Hirdetési ár:
 Heti egy példányhoz hordva vagy szék a postán
 küldve:
 Egész évre 10 ft —
 Félévre 5 ft —
 Negyedévre 2 ft 50 —
 Egy hónap 1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hatszaposított sor egy sorozat beiktatásáért 5 kr.
 Helyedj minden hirdetésért külön 20 kr.
 Nyúló 4 hasábos pitekorért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Szerda, augusztus 26.

164. szám

Kedvencz jelszavak.

Ha a kiállítás nem sikerült volna oly fényesen, hogy a világ legkényesebb és legszűkebb vendégei, a francziák is tapsokkal üdvözöltek a magyar kulturát, saját hazájuknak fia pedig, kik mint ifjak tekintettek meg, agykorokban is mint ragyogó alakok képe fognak fendobogó kebel emelkedni, — akkor az ellenzék, hogy egyik kedvencz jelszavának: az önálló vámtérületnek hitelt szerezzen, így szólott volna: Nem is üthetett ki másként mint balul, mert ugyan mi nagyszerű lehetne alkotni az Ausztriával való vámközösségben.

Mint hogy azonban ellenkezőleg történt, s kor és szellem dicsőséget árasztott a magyar névre, most a kedvencz jelszót másképp kell támogatni.

Az ellenzék soha em engedi magát sodrából kiveretni, akár így történjék valami, akár amugy, ő kicsavarja belőle a bizonyítékot a maga számára. Felette mulatságos, de egyszersmind tanulságos is, mikép illusztrálja egy nagy politikai lap az ellenzéki eljárást. Nem voltak az ellenzéki részen idejében informálva: megy-e a kormányelnök a kremsieri találkozásra. Tehát a mondott lap, tudva azt, hogy az ellenzék azt is megróvja, ha részt vesz a találkozásban, azt is, ha egyenest Ostendébe megy fiúrdőre; a lap hasábját egy vonallal két felé osztva, az egyik félhészabot azon felirattal látja el, ha Tisza Kremsierbe megy, a másikat meg azzal, ha Tisza nem megy Kremsierbe.

Persze mindenikben a nem helyeslés volt kifejezve, elmésen, de találóan. Hü tükre az ellenzéki észjárásnak.

Ugyanaz történik az orsz. kiállításánál. Ha nem sikerült volna, lett volna felajdulás, hogy az azért van, mert guzsa vagyunk füzve az osztrakkal. Most, hogy a valóság egy tündérmeével vetekedik, megint csak a kedvencz eszméire tér az ellenzék, s azt mondja, ha ennyire voltunk képesek, mit tudnánk

teremtteni önálló nemzetgazdasági politika mellett! De hát azért a kormány nem fogja követelni a külön vámtérületet — így jósol az ellenzék.

A nélkül, hogy ezuttal mindazon érveket ismételjük, melyeket már a szerződés miutáni megkötésekor a közös vámtérület mellett hangoztatott a szabadelvű párti sajtó, a mondók vagyunk, hogy az Ausztriávali vámháboru provokálására most még inkább kedvezőtlenekké változtak a viszonyok, ellenben a konfliktus kikerülésére annál kedvezőbbek.

Hisszük, hogy a mostan bekövetkező tárgyalások a magyar és osztrák kormány közt sokkal egyetértőbb foglalkozást eredményeznek, mint a múltkor. Amott, a Lajthán tul más hangulat uralkodik, s a óta az ottani kormány sokat tanulhatott, ha akart, mely tanulság csak előnyünkre váhat, s könnyíti a magyar kormány állapontját.

Mostan Németország vámpolitikája által a helyzet lényegesen változott, s nem lehetetlen a feltevés, hogy az egész külföldnek a közép-európai területről, melyhez Németország is tartozik, kizárása is bele fog járni az új alkuba. A kik egymásra vannak utalva, azok megértették, hogy nem az az idő van, melyben ellentéteket, hanem a melyben találkozó pontokat kell keresni.

Egész hidegvérrel hallgatjuk tehát az ellenzék azon méltatlan vádaskodását, hogy ha jó kormányunk lenne, felhasználná a mostani kedve ő alkalmat közgazdasági állapotunk gyökeres javítására.

Az ily kifejezés konok megtagadása a látható sikereknek. Ha az ellenzék az országos kiállítás fényes eredményét intelemnek tartja az Ausztriával való közösség megszüntetésére, mi bátorokunk ellenkező nézetben lenni.

Erte a dolognak gyakorlati oldalát, mely azt parancsolja, hogy a vilápiaczi vámháborukhoz ne csatlóljuk meg a szomszédunkat is.

Azonban ha csak jogot akar védeni az ellenzék, s mint joghoz ragaszkodik az önálló vámtérülethez, ám hangoztassa, ezzel nem árt a tényleges állapotok által tanácsolt közelebb történendő kormányi eljárásnak.

A varzini találkozáshoz A „Pol. Corr.“ figyelmet érdemlő forrásból nyert értesülés alapján azt írja, hogy Kálnoky gróf varzini látogatása alkalmával a vámpolitikai kérdés is szóba került ugyan, e kérdésnek részletes tárgyalásába, valamint a vámegység megvitatásába nem bocsátkozhattak, mert a vámegység létesítése ez idő szerint, a mostan, szűkebb alakjában alig volna lehetséges. A frankfurti szerződés és a német pártok és politikai férfiak magatartása elég akadályt képeznek és megérlelhetik azt az eszmét, hogy a terv maga több kilitással bírhat a valósitásra, ha azt selesebb, egész Közép-Európát magába fogadó alapra fektetnék. Erről azonban Varzinban aligha volt szó.

Egyházkerületi közgyűlés.

Debreczen, aug. 25.

(Folytatás.)

Második nap.

Felolvastatták a nagyszalontai egyházkerület azon indítványa, hogy a lelkészek minősítésére vonatkozó szabályzatnak azon része, mely a gyakorlati idő számítására vonatkozik szabatosan meghatározassék, hogy t. i. hogy az első lelkészvizsga után a közszolgálat megkezdésétől számítottassék. Dr. Hajnal István előadja, hogy a művelődési szabályzatnak még sok hiánya is lévén, egy bizottság küldessék ki a módosítások tervezetnek elkészítésére. Révész Bálint elnökhatalmunk tekinteti a nagyszalontai indítvány elfogadását; a bizottság kiküldését pártolja. Tóth Sámuel javaslatára, miután a közgyűlés hozzájárult a nagyszalontai indítványhoz, a módosítások megtevésére az esperesi kar küldetett ki.

Hosszasabb időt vett igénybe számos közgyűlési tagnak azon indítványa feletti tanácskozás, hogy a konventi tagok ne a gyülekezeten, hanem az egyházkerület által választassanak. Legelőb Kíss Albert szólott a tárgyhöz, hosszasán fejtegetvén, hogy ezen indítvány tárgyalása elentében ál az alkot-

mánytervezet szellemével a törvényvel és a közgyűlés ügyrendjével. Igyekszik kimutatni az indítvány tarthatatlanságát s végül határozati javaslatot nyújt be, hogy az a napi rendről levétessék. Ráday Gedeon gr. a szönyegen lévő javaslatot nem elvetni, hanem a jövő gyűlés napirendjére halasztatni kéri, úgy hogy az kinyomattatván, tanulmányozás végett előre osztassék ki a tanuló közt. Kíss Albert megnyugszik Ráday bezzédében, elfogadja ennek javaslatát s a magát visszavonja. Fergé József a vitatárgyat az egyházkerületnek akarja véleményezés végett leküldetni. Thaly Kálmán a házszabályokhoz kíván szólni. Intézkedést kér arra nézve, hogy jövőre a fontosabb tárgyak az ügyrendnek megfelelőleg — a mennyiben gyakorlatilag kivihető — a megbívó leleiben jeleztessék. Továbbá az elnökségtől felülvizsgálatot kér arra nézve, hogy a világi elem befolyiké a tárgysorozat megállapításába. A gyakorlat mást mutat. Ö tiszteletbe tartja ugyan az uzust, de még inkább egyháza alkotmányát. Révész Bálint püspök megadja a kérdésre a választ s ezuttal is figyelmezteti az esperesi kart, hogy jövőre a tárgyakat kellő időben terjesszék be hozzá. Thaly Kálmán megnyugszik e kijelentésben.

Tóth Sámuel, mint egyházkerületi levéltárnok jelentést tesz a levéltár rendezéséről, mely már jól előre haladt; és kérelmére a közgyűlés megengedte, hogy évente 4-5 hónapra át napdíjjal alkalmazhasson magamellé.

Ezzel a közgazdasági ügyek s ide vonatkozó indítványok le voltak tárgyalva, s következtek az egyházkerületi iskolai ügyek.

A tavaszon tartott tanítóképeségi vizsgáról szóló bizottsági jelentés tudomásul vétetett.

Felolvastatták a nagyszalontai ref. egyház és a városi közönség között az ottani 6 osztályú gymnasium fenntartása iránt kötött szerződés, mely szerint a tanoda felekezeti különírt nyilatvatatit s a fenntartás költségeinek kisebb részét is egyház, nagyobb részét pedig a város viseli.

Nagy vitát keltett a felső-szabolcsi egyházmegye azon indítványa, hogy a középiskolák részére adott államsegély a kormány- nak engedett mindenféle kikötés nélkül fogadtassék csak el, úgy a mint az 1848 XX. t. cz. ben ki volt mondva s ha ez másként kivihető nem volna, kerestessék meg az iránt a törvényhozás.

A Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Olga.

Elbeszélés.

Irta: Vétes Arnold.

II.

Nem Jenő volt, a ki a kis kert rácsajtáján bejött, hanem egy hölgy, ki gyorsan ment föl a terrász lépésőin. Fehér Olga kisasszonnyal kíván beszélni.

Röviden, szakgattottan beszélt, mintha lélekzete elfut volna a gyors menéstől. Vagy talán a benső izgatottságtól is. Szemei keresztül villogtak a fátyolon, melyet nem emelt föl arcáról.

A matróna, ki ott kin ült a terrázon, meglepetve tekintett az idegen nőre.

— En anyja vagyok szegény Olgának. Szabad tudnom miről kíván beszélni vele?

— Szabad, — viszonzá az idegen nő hevesen, — ámbár fölösleges. Az anyai jó tanács ugyis tudom, hogy miből áll: nem kell eleresztetni a gazdag völegényt.

— Micsoda jogon merészel így beszélni?
 — Az idegen nő gunyosan nevet. Micsoda jogon? Hát azon a jogon, mert még nem választották el férjétől. Mert még ő a törvényes asszony s a másik a törvénytelen.

Felérné szigorú arcczal, némán ajtót mutat.
 — Kevélyen, gunyosan fordul meg az idegen nő. De az első lépésnél már megáll, táu torogva közelebb jön a ház asszonyához, lazasan megragadja kezét s térdre akar borulni előtte.

A jó asszony egészen megzavarodik.
 — Az istenért! mit csinál?
 — Irgalomért akarok könyörögni.
 Most kilépett Fehér ur is, ki a télig

nyitott ajtón át a szobába behallott mindent Hideg udvariassággal közölte a nőnek, ki ily kiméletlen módon toladott be házukba s kérte, hogy ha valami mondanója van még, legyen szives azt oda bent elmondani.

— Nem akarom, hogy leányom hallja, — tevé hozzá szomorúan.

A szenvedélyes, büszke uri nő egy percig habozott, hogy bemenjen-e, Aztán elutasítólag intett kezével. Nincs semmi mondanivalója. A mit mondani akart, azt csak a kisasszonnyal akarta elmondani. Ha nem engedik beszélni vele, ugy nincs itt tovább mit keresnie. Majd lel ő még alkalmat, hogy a kisasszonnyal találkozhassék.

Anélkül hogy egy szóra méltatta volna tovább a csöndes, de most felháborodott házaspárt, a kaputól sietett. Fehérk sem tartóztatták egyetlen egy szóval sem. Távozhatott.

— Ki volt az az asszony? — kérdezte szorongó szívvel Olga, ki most szüleihez sietett.

Valami kevés fülelhez ütődött a rövid szóváltásból.

Atyja összeránczolt homlokka utasi totta el:
 — Nem jó a leányoknak mindent tudni.

— Jenőnek a neje volt, — kiáltott föl Olga összeránczolva.

— Nos, ha az lett volna is? — mordult reá atyja.
 — Miért nem hagyták beszélni velem?
 — Mert olyan asszonnyak teveled nem lehet semmi beszélni valója.

— Mégis, ki tudja mit akar szegény? — szólott Olga. kinek szive szánalommal telt el a megalázott nő iránt.
 Mindig ugy érezte, mintha valami igazságtalanságot követelt volna el az ellen a nő ellen. Most még jobban nyomta szívét ez az érzés. Hiszen sajátképp ő fosztja meg azt

a szerencsétlen asszonyt családjától, férjétől, gyermekétől. Ha ő nem volna, azóta talán kibékültek volna.

Ez a gondolat minden örömet megkeserítette. Egész este oly merengő, komoly, bus maradt. Egy darabig igyekezett eltitkolni szülei előtt levett hangulatát, aztán eltitkolni sem bírta, annyira erőt vett az rajta.

A vacsoránál az apa egyszer haragosan ütött öklével az asztalra. Milliön adtát! legyen hát ez az anyja leányának. Mit busul ő a miatt a hitvány asszony miatt. Korbáccsal kellene az olyt kikergetni, nem hogy még szóba álljanak vele. Kiki n maga szerencsésének kovácsa. Az az asszony nem érdemelt más sortot, mint a milyenben részesül.

Olga hallgatott; de hevesen dobogó szive nem nyugodott meg. A szemrehányó titkos hang nem hallgatott el lelkében.

— Ob, — szólott Fehér ur, haragosan szötpölgetve veres borát, — ismerem az efféle asszonyokat még ügyvédi praxisom idejéből. Nekem is volt dolgom egygyel, a ki mindig sápitott és siránkozott. Pedig méneköt törődnek a férjikkal, csak a férjek vagyonaára áhitoznak.

De a fiatal leány borus kedélye nem oszlott el. Mikor már mindenki aludt, késő éjjel, ő még akkor is ébren volt, remegve, kis kezét összekulcsolva s fejét lehajtva, mintha valami láthatatlan teher alatt görnyedne meg.

A lámpát eloltotta s ugy ült ott a sötétben. Kis szobácskájának máskor oly euyhe megnyugtató levegőjét most fullasztónak érezte. Kinyitotta az ablakot, de onnan is nehéz föjtő levegő ömlött be. A gáz és a por összevegyült a jázmin nehéz illatával. Az embernek elbódult a feje. A fák levelei oly lankadtaknak látszóttak a félhomályos szürkeségben. Bár éjjel körül járt már az idő a kocsirobozás még mindig hallatszott a su-

gáru felől. Valami nem messze eső vendéglőből mormoló zenehangok verődtek idáig s egybeolvadtak a kocsi zajával.

A fiatal leány egy dar. big mintegy zsi, badan hallgatta e sivár zajt. Aztán érezte, a mint egy pár köny gördül alá arcán, aztán a többi folyadék sűrűben. Nem tehetett róla, sirnia kellett.

III.

Attól az időtől kezdve egy gondolat bántotta folyvást Olgát. Beszélnie kell a Jenő elvált nejjével; csak ugy nyugtathatja meg magát.

Nem szólt róla senkinek. Szülei kipirongatták volna érte, Jenő megnehezített volna. De neki mégis beszélnie kell azzal az asszonnyal.

Azt mondták, hogy az a nő nem szereti Jenőt; de hisz annál jobb, annál könnyebben megérthetik egymást.

Egy ideig várta, hogy talán még egyszer eijön az a nő, hisz az is beszélni akar vele minden áron. De mikor látta, hogy nem jön, akkor még inkább félelem fogta el a pasztalatlan fiatal szívet. Hátha talán írta neki? Hátha ő menne hozzá?

Nem tudja, mit tegyen. Nem merte közölni gondolatait legkedvesebb barátinjával sem. Berta kinevetné. Hisz a mit ő érez, a t nem érti meg köznyezetében senki.

(Folyt. köv.)

A Figaró Magyarországról.

Francia vendégeink egyike, Emile Blavet, ki a Figaróban Parisis név alatt ír, Szentestől kelt leveleiben Figaróias furcsaságokkal tarkítja, írja le magyarországi élményeit. A Figaró legutóbb érkezett számában közölt é levélét a következőkben ismertetjük: Parisis elmondja, hogy minden állomáson

Szabó
 aljegyző.

Először Lukács Ödön állott fel, az indítvány elfogadását kérve, s azt úgy tüntetve fel, mint legfontosabbat minden eddigi f. szabósi között. (Ezen egyh. megye ugyanis a közeli időben több, az autonóm jogok megvédését illető indítványt terjesztett a superintendencia elé.)

Balogh Ferencz előre bocsátja, hogy elyben az egyházkerület minden tagja osztja azon nézetet, hogy vajha egy iskola sem szorúna az államsegélyre; de mert az idők megváltoztak, alkotmányos kormány alatt élünk s az elvek is módosítva vannak: a segély, ha csakugyan szükség van rá, igénybe vehető. A superintendenciák csak azon esetben tilthatnak el az iskolákat a segély elfogadásától, ha módjuk volna kipótolni a hiányokat. Hivatkozik a szalonai iskola épen most tárgyaló ügyére, melynél a közgyűlés minden észrevétel nélkül beegyeztet, hogy egy ref. iskola felekezeti nélkül levő deklarálásak. A konvent pedig, midőn elfogadta az államsegélyt, épen nem kívánta, hogy az iskolák felekezeti jellegüket elveszítsék. A szabósi indítvány felett egyszerűen napirendre tértetést javasol.

Kiss Albertet nagyon meglepte a Balogh Ferencz beszéde. A nagy szalonai esetet nem tartja ide alkalmazhatónak. Ennek ellenében hivatkozik a nagyváradi példára, hol a ref. egyh. iskolák közsegévé alakították át. Ebben azt hiszi nincs semmiféle leképezés.

Tóth Sámuel szerint a konvent intézkedése feleslegessé teszi a szabósi indítványt, miután az egyes iskolák által kért segély el vagy el nem fogadása felett a kir. közgyűlés határoz.

Révész Bálint is a konvent eljárását nagyon körültekintőnek mondja s kijelenti, hogy arra törekszik, hogy kerületben egyetlen egy iskola se vegye igénybe az államsegélyt, kivéve a szigetét.

Dr. Tisza István Balogh Ferenczhez hasonlóan napirendre tértetést indítványoz.

Még Kiss Aron szólott röviden a tárgyhöz s aztán a közgyűlés csakugyan mellőzte az indítványt.

Olvastatott a közegészségügynek a népiskolákban is tanítását sürgető miniszteri irat. E pontból az eszme rokonságánál fogva Thaly Kálmán indítványozza, hogy a lelkészi karnak ajánlatának figyelmébe a gyermekek gondozásának ügye, mely mellett gyülekezeteinkben kövessenek el minden lehetőt. Szeremley József jelenti hogy tudomása szerint erre nézve, már a tanfelügyelők is bocsátottak ki körlevelet. Végre a szőnyegen levő ügy javaslatát elvetették a tanügyi bizottsághoz tétetik át.

A középiskolai felügyelő tanács valamint az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság jelentése tudomásul vétetett. Az előbbi jelentésnél az illető felügyelő tanács megbízott, hogy alkalmas vallásnevelési könyvek miként készíttetésére adjon tervezetet. A középiskolák számára a felügyelő tanács által ajánlott tankönyvek ideiglenesen elfogadottak. Szilágyi István m. szigeti igazgató tanár november hónap tartandó jubileumára a kerület a maga képviselőit Vályi János főgondnokot és Kiss Aron esperest küldi ki.

Az egyetemes tanügyi bizottságba Békessy Gyula helyére a közgyűlés Tudos János debreczeni főgymnásiumi igazgatót választja be.

a hová érkezett s minden városban, a hol a francia vendégek fogadtattak, a lelkesedés új és új alakban mutatkozott. Ezen paratlan manifesztációk előtt, — így ír, — melyeknek tárgyai vagyunk és melyek minden állomáson újult erővel mutatkoznak, az ember önkénytelenül azt kérdezi, vajon nem álmodik-e vagy nem játszik-e vele a kifáradt agy képzelete? A mi nemgim, én már nem is merem leírni, a mit érzek, mert félek, hogy mindenki azt fogja hinni, hogy tulozok.

Pedig mindaz, a mit írok még csak halvány árnyéka a sem a valóságnak. Hivatkozom valamennyi utításomra, főleg azokra, a kik megtartották benyomásait üdvösségét.

Azt már elmondtam, hogy mióta Budapestről elindultunk, külön vonaton utazunk. Ezt Tolnay igazgató szíveségének köszönhetjük, ki velünk utazik. A mint a vágányok változnak, a kocsi is ki cseréltetnek. Csak a gőzmozdony marad ugyanaz. Mintha hozánk nőtt volna három székü zászoló és szalag diszítésével, mely minden állomáson gazdagabb lesz. Elöl a gőzmozdonyon a lámpa előtt transparent van, mely éjjel tűzvörös betűkkel adja a szót: Vive la France! A mozdony körül apró transparentek láthatók, e kivilágított három szóval: Tus à vous! Ejjel vörös fényt árasztanak a szavak a vidékre, melyen áthaladunk. Ez által akarták jelképezni Franciaország gőzmozdonyát, mely beargyogja Magyarországot.

Ez a bevezetés. Parisis ezután leírta az elutazást Tátraföldről és a Csorbai tavat. „Bámulatfeljes felkiáltással üdvözöljük, — így ír, e gyönyörű tájat, mely oly szép mint a mi tavunk, a Gaube, de az észak költészetéből tesz a magyar tavat. Szentiványi ur ezen elragadó helyen villáreggelivel vendégek meg bennünket, melyre Bigon is büszke lehetne. A toasztok egyre ná rá következnek. Egy pap — mert itt a papok mind részt vesznek ily kirándulásokban — emel poharat. A szüneteket cigányzene tölti be.

Délutáni ülés.

Délután négy óraker előbb segélygyűlési közgyűlés tartott, melyen a magán érdekű segély kérvények elintézése után választások jettek meg titkos szavazással. Megválasztottak elnökké: Vályi János, választmányi tagokká: Szabó János, Kiss Aron, Dégenfeld József gróf, Ritoók Zsigmond, Némethy L. Fráter I. Balogh F. jegyző: Dr. Kovács Sándor. A választás után tárgyalás alá került a megüresedett Fráter Gedeon alapítványra beérkezett két kérvény. 42 jelenlevő tag közül 27 titkos szavazattal 15 ellenében Fráter Béla érsemjéni lakos hat gym. osztályt végzett Béla fia vétetett fel. Az alapítvány évi kamata 600 ft. Az Andaház Szilágyi intézet 3 megüresedett helyére felvétettek Paksi Gusztáv Ferencz fia, Korekes Sándor Zsigmond fia, Szegedi István Sándor fia Jövő megüresedéskor első helyre kijelölhetnek főlvetelre: Báday Zoltán, Margittai Zoltán és Zoltán Árpád.

Debreczen 1885 aug 26.

Harmadik nap.

A tegnapi gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után Tóth Sámuel tudatja, hogy d. u. 4 óraker az egyh. kerületi bíróság fogja ülését tartani. Előterjeszti továbbá a szatmári egyházmegyének Izsák Dezső és Szanka Boldizsár által aláírt az egész superintendenciához intézett meghívólevelét érdemes esperese Kiss Aron 25 éves jubilaris ünnepére, mely szept. 15-én tartatik meg. Révész Bálint a közgyűlés nevében a meghívást a legnagyobb örömmel fogadja. Hála adható — ugymond — az isteni gondviselésnek, — hogy az ő hű szolgálására olyan gazdagon osztotta a maga kegyelmét A közgyűlés bár minden tagját felhívja hogy a kik tehetik vegyenek részt ezen ünnepélyen névszerint megjelölje a maga hivatalos küldötteiül az elnökséget, Tóth Sámuel, Dégenfeld József grófot, Lukács Ödönt és Segesváry Józsefet.

A mai gyűlés idejét a debreczeni főiskola ügyei vették igénybe. Legeelőször tárgyalásra került a tanárválasztás módjára tárgyalás tárgyában küldött kérvény jelentése. Ezen módot megtevése mult év aguszti közgyűlésén került fel, a tavaszi közgyűlésen tárgyalás alá is került, azonban akkor levétetett s jelentés végett a következő tagokból álló bizottságnak adott ki: Gr. Dégenfeld József elnök, Ritoók Zsigmond, Farkas Antal, Szeremley József, Szél Kálmán és Tóth Sámuel.

A bizottság által készített tervezet, 5 pontból álls ezek egyenként vétettek fel.

Az első pont meghatározza, hogy minden egyes tanárválasztás egy a püspök főgondnok elnöke alatt álló 16 tagu bizottság által történik, melybe 8 tagot az egyházkerület, másik 8 tagot pedig a debreczeni egyház választ. Ha a bizottságban a szavazatok egyenlők lennének az elnökség dönt, s ha meg ekkor is megmaradna az egyenlőség, a végdöntés az egyházkerület illeti. Felszólaltak e pontnál Gr. Ráday Gedeon, Kiss Albert, és Tóth Sámuel. Ritoók Zsigmond az első pontot kiegészíteni javasolja azzal hogy a végdöntést az egyházkerületi közgyűlés jelenlevő összes titkos szavazás által ejtse meg. Az első pont ezen pótlással elfogadtattott.

Következett a második pont, mely a következő: A kijelölést az egyház-

A banda feje, egy fehérszakállú szép öreg ember, ki vonásról vonásra hasonlít Madier de Montjauhoz. — ez neve — Tinni Panni fia, ki Rákóczy cigányonője volt, s kitől a híres Rákóczi-induló származik, melyet Berlioz tett halhatatlanná. (Paris is itt összevaja a vén cigány nevét a tilinkóval, melyen a dejeuner alatt játszottak.) Tilinkó Lessepset fiatal embernek mondja, s mert jóval túlvan a kilenczven éven, bizonyos kicsinléssel néz le a mi nyolczvan éves nagy honfitársunkra.

Tilinkó azonban nem az egyedüli nevezetesége Csorbának. Van ott egy nemzeti boldog is, így hívják egy imp ovizáló parasztot, ki faturól faturra járva a maga módja szerint veseket rögtönöz és a hazaszerető és a Franciaország iránti szeretetét énekli a gyermekek szívébe. Nem olyan boldog, a mint mondják, ez a nemzeti boldog; Ez oly neme az örültségnek, mely szerelmén, ha nálunk aklimatizálódna.

Az utat Aradig röviden írja le. Felemli a szónoki és csabai fogadtatást. Itt — így ír — nők és fiatal leányok lépnek be a vagonokba és azt virágokkal ékesítik fel. A legszebbek közül megmutatják nekünk a Geilinsky (Zsilinszky) kisasszonyokat, a megye képviselőjének leányait és Munkácsy festő unokahugait. Itt kezdődik az alföldi végtelen síkságával és megmérhetlen területével, mely e forró nap sugarai alatt a Szahara érzését kelti fel az emberben. De ez a Szahara csodálatosan termékeny és be van hintve gyönyörű oázissal. Az alföldre érünk. Innen Horvát Gyula ur áll a karaván élére. Horváth kiváló és rendkívül kedves gentlemán, kinek nemessége, épp úgy, mint Szemerer Attiláé, Magyarországot első királyiáig vihető el: Az ő kezdeményezésének köszönhetjük e két nap gyönyöreit.

Réggel tíz óra van. Aradon huszonegy óráig tartózkodunk. Lehetetlen elképzelni azon fogadtatást, mely-

kerület gyakorolja közgyűlésén, melyen a debreczeni egyház tagjai is jelen vannak és szavazati joggal bírnak. E pontnál dr. Tisza István azt javasolja, hogy a kijelölést egy szűkebb körű bizottság végezze. Ez azonban Kiss Albert, Dégenfeld József gr. felszólalása után mellőztetvén az eredeti szöveg maradt meg.

A 3. pont szintén változatlanul fogadtott el. Ezen pont azt határozza meg, hogy a kijelölésbe 5 pályázó hozható; kevesebb csak akkor, ha nincs elég pályázó; a kijelöltek száma azonban 3-nál kevesebb nem lehet.

A negyedik pont a kijelölés módjait állapítja meg. Ennél a kiküldött bizottság két pártra szakadt, a többség (Dégenfeld gr., Szeremley, Szél Kálmán és Tóth Sámuel) véleménye mellett a kisebbség (Némethy Lajos és Kiss Albert) külön véleményt terjesztett be. Hosszas vita után, melyben Ritoók Zs. Balogh Ferencz, Kiss A. dr. Tisza I. Révész Bálint, Dégenfeld József, Thaly Kálmán, Szél Kálmán, Váradi Gábor, Sági Sámuel, Lengyel Imre vettek részt, — Révész Bálint püspöknek mindkét vélemény intencióját magába foglaló ezen formulázása fogadtottott el: Azon esetben, ha a pályázók közül kellőleg minősített 3 egyén nem volna jelölhető, az egyh. kerületnek joga leendő vagy újabb pályázatot hirdetni, vagy a minősített 1 vagy 2 pályázó mellé érdemes férfiak vagy reményre jogosító ifjak közül a jelöltek számát 3-ra kiegészíteni.

Az 5-dik pont a kijelölés módozatát állapítja meg. Ez változatlanul elfogadtottott.

Következett a tanárválasztás. Főjegyző mindenek felett konstatalja, hogy a debreczeni egyház küldöttei jelen vannak. Ezek a következők: Sápó Sámuel, Némethy Lajos, Kiss Albert, K. Tóth Kálmán, Beke Mihály, Somogyi Pál, Nagy Ferencz s Dr. Ozory István helyett Jeney József. A választás a most elfogadott tanárválasztási szabályzat szerint ejtjük meg.

Az újonnan felállított 4-dik tanítóképezői tanári állomásra, melylyel a főtárgyakul a természetudomány és mértan, melléktárgyul pedig a földrajz tanítása van összekötve, 3 egyén pályázott, u. m. dr. Fodor Ferencz, Bod Sándor szatmári tanár és Nagy Sándor ágyai lelkész. (Ez utóbbi később visszavonta pályázati kérvényét.) A tanárkivizolt írásbeli véleményében mindkét pályázót feltétlenül illetékesnek tartja pályázatra s mindkettőt: melgen ajánlja; Dr. Fodor Ferencznek azonban elsőszéget ad. Balogh Ferencz indítványára, melyet J. o. István is támogatott, miután niucsen három pályázó, Fodornek is egészszége megrendült, — s más okok is hozatván fel, a közgyűlés jövő aprli közgyűlésre új pályázatot kinyitendését rendeli el. A jövő iskolai évben pedig Dr. Fodor meghgyja helyettes tanárnak, az eddigi 800 ft. fizetés helyett 1000 ft. díjazással.

Következett a Kassay Sámuel helyének betöltése. A nagyon is rövid idő alatt beérkezett 8 pályázat a következők sorrendben: Dr. Bacsonyi Lajos pataki rendes jogtanár, Dr. Pápay Imre köz és váltó ügyvéd, debreczeni jogtanársegéd, Bacso Péter debreczeni ügyvéd, Dr. Róth Ferencz bírósági jegyző, Dr. Bakonyi Kálmán, Zsigmondy Ernő eperjesi Dr. Kovács Pál kecskeméti jogtanár és Dr. Segesdy Ferencz volt jogtanár. Az akadémiái és közostanárkari vélemény megfoglaltása után a közgyűlés titkos szavazással a következő 5 pályázót jelöli ki választathatásra: Bacsoni

ben itt részesültünk. De kijelentem, hogy képtelen vagyok azt leírni. Képzelmek el önkérem valamivel kisebb keretben az Olaszországból visszatérő csapatok fogadtatását a háboru után és lesz fogalmuk e fogadtatásról.

Kilépve az indóházból, a szó szoros értelmében úgy visznek bennünket a kocsiakra melyekben virágok helyettesítik a kocsi pártait és szőnyeget. Legalább is 50 000 főre tehető közönség közepe, melyet két sorban tartanak vissza a csapatok, megyünk a városbázára, a hol a püspök ur üdvözöl bennünket. Neuman ur gyarában kitűnő villáreggelit adott, mely után a tizenhárom vértanuemékszóbrahoz zarándokoltunk. Az egész város oda kísért bennünket. Hasonlíthatatlan kép az, melyt ezen óriási processzió nyújtott a mint a magyar függetlenség heroszainak emlékkövéhez haladt.

A disz nagyszerűen egyszerű. Nagyterjedelmű tengeri földet közepette emelkedik az egyszerű gránit oszlop. Itt akasztott fel — katonák voltak! — a jog tizenhárom vértanuja (itt következik néhány sor, ő Felsegére vonatkozó, mely nem igaz és közönlentlen). . . . A legutolsó lépcsőn, mely az oszlophoz felvezet, egy öreg 48-as honvéd állott s kezében a gyászfátyallal letakart trikoltort tartotta. Mellette a vértanuk egy másik fegyvertársa. Előtte állott Lessep. Körszél körül a francia delegáció. A nagy területen ember ember hátán, kibukkanva a tengeri közül, mindannyian fűdetlen fűvel daczára annak, hogy a nap forrón süttött.

A martirok fegyvertársa rövid beszédet tartott, melyet kénytelen volt rövidebbre szabni, mert a fájdalom elfojtotta a szót torkán. Lessep néhány szóval felel, haikán elismerésre méltó finom tapintattal. — Egy költő néhány sor hazafias verset szaval. Fiatal emberek kara mélabus dalit énekelt. A nagy francia fiatal könnyedséggel lép fel a lépcsőkre az oszlopra teszi a virágcsokrot, melyet gomb-

Lajost, Dr. Kovács Pált, Dr. Zsigmondy Ernőt Dr. Pápay Imrét és Roth Ferenczet (int. vallásban született, de ev. ref. vallásban nevelkedett szepesmegyei) a választó bizottságba az egyházkerület szintén titkos szavazással, melynél általános többség kiválasztotta meg, a maga részéről kiküldi: Szabó János (36), Szeremley József (33), Szél Kálmán (32), Dávidházy János (29) egyházi és Ritoók Zsigmond (14) Dégenfeld József gr. (40), Horty István (32) Dr. Tisza István (23) világi tagokat.

Az ekként megalakított bizottság debreczeni egyház küldötteivel a kis tanács terembe vonulván, a választás megejtetett melynek eredménye a következő: Dr. Bacsonyi Lajos pataki tanár kapott 9 szavazatot, Dr. Pápay Imre 6-ot és Dr. Kovács Pál 1-et. Így Kassay Sámuel utódja Dr. Bacsonyi Lajos lett.

Holnap a gyűlés folytatottatik.

Napi hírek.

Névnapi ünnepélyek. Laky Lajos városnok köztisztviselőben álló tanácsnokot és Bészler Lajos első aljegyzőt, tegnap, nénapunkon a városi tisztikar személyzete Papp Ferencz főjegyző vezetésével, valamint barátai, ismerősei és rokonai tömegesen üdvözölték. — Ma pedig Sámuel napja alkalmából Boczkó Sámuel főkapitány ur a tüzőtő egylet főparancsnoka részéről számos szívből jövő jókívánságokban.

— Egy debreczeni ifju a messze keleten. Említettük, hogy dr. Kunos Ignác, ki a debreczeni ref. kollégiumban végezte a középiskolát a budapesti zsidó hitközség költségén a keleten jár török nyelvjárások tanulmányozása és török népköltési termékek gyűjtése végett. Rendkívüli sikerkíséri eddigi fáradozását, mert több alig ismert nyelvjárásra akadt és százakra meő török népdalt, balladát és románczot szedett össze. Ezekből rövid időn jökora mutatvány fog megjelenni az akadémián „Nyelv tudományi Közlemények”-ben. Eddigél az európai törökkel foglalkozott, megismerkedett a ruscsuki, várnai, szaloniki törökséggel, leg több időt azonban Konstantinápolyban töltött hol magyarok, törökök egyaránt szívesen fogadták. Szolinikiban egy különös „mágnánin” nevű felekezetre talált. Konstantinápolyból most tovább indul nagy tanulmány utra; most lép tulajdonképen keletnek a valódi földre. Szíriát, Palesztinát s majd Egyiptomot fogja bejárni. Erdekés, változatos és föltötte tanulságos utjáról eddigél csak szüleikhez és barátjaihoz juttatott besebb adatokat. Legközelebb barátjainak azt az ígértet tette hogy ázsiai élményeit kivált a partvidéken és a szeptföldön való tapasztalatait tárcsformába foglalja, hogy lapunkban is napvilágot lássanak.

— A deb. dalárda hangversenyéről. melyet a fővárosban rendezett az „Egyetemes” referádája így hangzik: Ha meghusult is az országos dalárverseny terve, a debreczeni dalárda a talált módot rá, hogy még a kiállítás ideje alatt bemutassa magát a fővárosi közönségnek. Mai fellépése, a sári

lyukában hord, és tétet hajtva keresztet vet magára. Az összes delegáció utánna megy. A megindultán tetőpontját érte el. Az öreg zászólótartón nagy könyvesekpek gördülnek végig. Óriási éljen! tör ki a keblekből és ez az ez a hang kiáltja: Vive la France! melyre ez hangzik feleletül: Vive la Hongrie!

Paris is ezután az aradi népünnepélyt írja le. „En avant la csardas! A velecezi lámpák és fállyák fényénél a fák lombjai alatt erőteljes paraszotok és csinos paraszotnők állanak festői öltözékben, fejükön arany nyal áttört magas főkötőt hordanak, a mi szinte papnői kinézetűt kölcsönöz nekik. Ezek egyike átkarolja Lessepset és belevisi a tánczó tömegbe. Mindegyikük átkarol egy csinos leányt, vagy menyecskét és en avant la csardas! Közöl hozzánk egy nagy tisztáson a románok lejtek nemzeti táncukat.

Tizenegy óra körül Arad legszebb asszonyai elkísérik Lessepset a szállodáig. Midőn Lessepse szobájába lépett, egy szállodai szobalány francia nyelven üdvözölte őt, s azt kérde tőle, hány gyermeke van. Itt azután egy párbeszéd következik, — melynek végén Parisis azt jegyzi meg, hogy az igen mulattatta Lessepset. Magát a párbeszédet nem fordítjuk le.

Paris is végül a mezőhegyesi kirándulást írja le. Azt mondják, — így szól a leírás végén, — hogy ez a kis ünnep a magyar államnak 10000 írjába kerül. Hogy ily nagy összeg adatot ki, az nem is valószínűtlen. A parkban villamos világítás volt. Budapestről hozták az ebédhez és reggelikhez a szolásemélyzetet és egyéb szükségeseket Husz pinczér jött Budapestről, kik mindannyian beszélnek francziál. Látható, hogy Magyarországon fejedelmileg gyakorolják a vendégszeretetet és ezt épp annyi tapintattal, mint bőkezűséggel végözik.

és lelkes é...
zolta a dal...
zeniek az...
haza, hogy...
ség is elis...
általános t...
nak ama sz...
adott elő...
lútran a d...
sor minden...
volt össze...
feri-soló, m...
urbólgy na...
Pasquale...
csengős be...
A szünni...
énekelte él...
Troubadour...
preczióva...
gyeszen bá...
solta s meg...
nyes egy...
legkiválóbb...
Debreczenb...
megesni, M...
városnak. I...
vezére a je...
A dalárda...
készséggel...
szényilvá...
ség erdekl...
tőpontját...
Taps és él...
elmutat ke...
A mult év...
nyen is ez...
Ekkor a m...
tetszés me...
ezimű szám...
a társulat...
nek. Külön...
deti s elő...
megtapsolt...
magasabb...
szépségben...
táns és o...
szítás-mest...
abban, hog...
dalárdának...
legjobb er...
a társasá...
nagy kont...
rándulók s...
kor ért vé...
— V...
Pál, debre...
nára, adeb...
a T e r m...
kezőket ír...
é június 1...
akaczfába...
ter magas...
érte törzs...
forgácsokk...
kérges tövi...
allat, a g...
sát. Csod...
s az a bo...
ból fogpis...
kát. — E...
valamit a...
1851-ik év...
leltűt a r...
ronyba és...
por szak...
s igen sok...
városnak...
8 ház éget...
A 60-as é...
a villám s...
ugyanazon...
torrakató...
villámhári...
matlankod...
pasztaltak...
hely jobb...
Négy izbe...
szét, egy...
s a meg...
ezen fasor...
esetekből...
villámcsap...
van, hogy...
van, mint...
a képzele...
—
gymnázium...
tanítóul...
elemi osh...
szálásért...
gyakorlat...
szolgál V...
— G...
s földl...
nek, edes...
menyünk...
NEK huz...
megnehez...
nek 27-ik...
folyó hó...
gyaszos f...
részei fol...
dó-utca...
gyászsz...
ben fogna...
az elhuny...
rőseit tisz...
aug. hó 2...
lau fejé...
maradt f...
jével Móri...
Szombati...
Dohos, Ju

